

не само следи отблизо перипетиите на освободителната борба, но и сам е най-деен участник и двигател в тия събития. Още в първите месеци на 1876 г. Р. Атанасов е въввлечен в проектите за въстание, готвени от различни емигрантски среди. През месец февруари до него, а чрез него и до Д. Ценович от Букурещ, се обръщат от Белград тамошните български емигранти Цеко Петков, С. Соколов и Т. Томич. Те смятали, че условията за въстание в България са благоприятни и се надявали Сърбия да им окаже подкрепа.⁴¹ Но Р. Атанасов решил да не препраща писмото до Ценович, от когото в момента според него "нищо не зависи", а да го предаде на Т. Пеев и Браилския комитет, за да го изпратят до Одеския комитет "или както намерите за добре".⁴²

В следващите дни сам прави усилия да се свърже с пратеника на Одеския комитет до емиграцията в Румъния - Трифон Панов, и се стреми да съдейства за споразумение между емигрантските дейци от различните течения, за да се постигне съгласуваност в тяхната дейност по подготовката на въстание в България.⁴³ Междувременно Браилският комитет уведомява авторите на писмото от Белград за състоянието на емиграцията в Румъния, за съставените дружинки в някои румънски градове, както и сред българите в Русия, но че им липсвали средства, както и че одобряват идеята за споразумение със сърбите.⁴⁴

В началото на март Р. Атанасов е определен от Галацкия комитет за негов представител в подготвяното събрание на емигрантски дейци, което щяло да се проведе на 6 март 1876 г. в Браила. Това събиране си поставяло за цел да се формира нов ръководен център, който да организира силите на емиграцията във връзка с назряващите събития в България.⁴⁵ Интерес представлява в случая оценката, която галацките комитетски дейци дават на Рафаил Атанасов като "един от най-отличните наши единородци" и препоръчват "да му дадете всичкото си доверие и съдействие, в което би имал нужда". Това пълномощно писмо е подписано от А. Теодоров, Т. Панов, Ив. Иванов, И. Жеков, Г. Геоков и Р. Янколов.⁴⁶

Възгледите си за това как трябва да работят българските емигранти през бунтовната пролет на 1876 г., Р. Атанасов излага и в писмото си до П. Хитов от 8 март с.г. Като разказва за неудобството и срама, които е изпитвал дълго време поради злочастния край на въстаническите опити от есента на 1875 г., за което той търпял не малко обиди, оскърбления и хули, Р. Атанасов споделя тогавашното си решение "никак да се не меся в тези работи", по които потрошил и до 2 000 фр. "и да си мирувам".⁴⁷ Но родолюбивото сърце на поборника не утрайва да стои настрана от народните дела, още повече в такъв момент на патриотичен подем, какъвто се забелязвал през пролетта на 1876 г. "Колкото и да се зарекох - признава той, - аз пак не преставах да действам в града ни за устроението на едно народно дружество /или човеколюбиво/, така му е името, което сполучих да съставя и вече има фонд до 1 000 франка и всеки абонат ще плаща по 4 фр. ..., което съм уверен, чи ще напредне още по-добре. Също и в много градове се устрои такава дружества и сега се трудим да съставим централну. Още не може да се определи в кой град да се устрои." По-нататък Р. Атанасов бележи: "Друго се реши: попът / войводата поп